

ÎN AMINTIREA LUI VASILE BLENDEA

Există o fotografie-document din anii '64, veac XX, realizată de artistul fotograf Ioan Miclea, în Amfiteatrul Odobescu al Facultății de Filologie a Universității București, în care subiect și în prim-plan este G. Călinescu, într-una din fulminantele sale prelegeri „Creangă”, din anii toleranței cinice din partea regimului bolșevic (încă) ai reînțarcerii sale la catedră. Lângă Divinul-stânga va fi fiind prea-legendara asistentă „Liliana F.” de care profesorul o clipă ar fi fost îndrăgostit (meteahna unei anumite vârste la bărbați), dar deslușind trădarea și mai ales urzeala ei, i-ar fi cerut la o lecție despre nuvela „Lăpușneanu” a lui Negruzzi „capul” în vârful piramidei făcute de voievod, din cele 40 ale boierilor infideli; în vârful piramidei, capul Lilianei; și totuși nu, din motive estetice: avea dantura urâtă... Cred că legenda (sau simpla anecdotă) care ne-a parvenit prin Lucian Valea, nu mai are în clipa de față nici o relevanță. Planul e continuat pe stânga, imediat după „Liliana”, de figura unui tânăr firește expresiv și „prea-frumos” în care peste ani l-am depistat și „nominalizat” pe nemuritorul Vasile Blendea, prietenul nostru. Fermecătorul prieten al scriitorilor români, de la Tudor Arghezi la Geo Bogza, Zaharia Stancu, Nichita Stănescu și Marin Preda, și în continuare până la noi. Am spus-o, și-n aceste clipe tragice, când nemuritorul a încetat din viață, chiar el, ca tot omul, o spunem din nou: Scriitorii ar trebui să-i facă o statuie. Artiștii fotografi probabil să-l propună pentru Guinness Book. Actorii să rămână nevindecați de gelozia darului său natural de a se transfigura în vocea oricărui personaj sau personalități istorice cunoscute. Folcloriștii triști de a nu fi fost pe fază înregistrând adevărate comori de sursă naturală în redarea de situații și eresuri trăite aieva de un personaj gorjan apropiat prin oralitate, de a universalului humuleștean și nemțean de cealaltă parte a Carpaților. Arghezi însuși fusese fascinat să-l întâlnească printre studenții care-l cercetau, la bătrânețe, pe gorjanul său din Peștișanii lui Constantin Brâncuși. „Nepotul lui Brâncuși”, căci consăngeni erau chiar pe dreptate, din Hobițele lor natale. Iar dacă universalul nostru sculptor își dusesese cu sine satul din Gorj și habitaturile lui în inima Parisului, „nepotul” nu procedea altfel, pe un traseu mai „strâns”, forțat și de istorie, desigur, din Peștișani până la București.

De ce-a ales „nepotul lui Brâncuși” fotografia, după ce a absolvit filologia – e taină mare. Pentru că Dumnezeu atât de mult i-a iubit pe scriitori, în acea clipă, încât pe unicul „nepot” brâncușian al Gorjului l-a dat acestei specii turbulente, nefotografiate ca dânsul nici până atunci și nici după aceea. Ce scriitor serios a putut fi contemporan cu Vasile Blendea fără să-și fi dorit să fie portretizat fotografic de acesta? Mă întreb și vă întreb! În Anul Brâncuși, Vasile Blendea a deschis în schimb la București o Expoziție de fotografie Brâncuși, care pre mulți ne-a pus pe gânduri. Ceva definitiv ca artă a fotografiei de album. Nu avem bani, nu avem timp de lucruri serioase. Așa se face că Albume Brâncuși sunt și până azi puține, însă sporește

impostura jurnalistică a contrafacierilor.

Vasile Blendea, prieten intim al poezilor, și structural poet el însuși, a învățat de la aceștia risipa de a fi; de aceea a și murit relativ tânăr (68 de ani); dar, ori de câte ori proliferază ideea unor istorii literare în imagini, reiterăm ideea unui Planetarium de imagini, în specia experimentului unei încăperi unice, deocamdată, de la Muzeul Literaturii Române, de forma unui cub tapetat din toate unghiurile și pe fiecare milimetru al său, cu fotografii ale scriitorilor, realizate timp de mai bine de jumătate de veac de Vasile Blendea. Un muzeu în muzeu sau o secțiune de autor a marelui muzeu. Acolo am găsi, „cu ochii pe pereți”, într-o miraculoasă prăvălire de memorie, tot ce a fost, tot ce-am trăit, clipe de vârf, și câte le-am iubit. Maestrul Fotograf ar fi actantul principal sau „Demiurgul”. E abia o sugestie. E poate o nouă utopie, dar chiar ne-am pune în mișcare și gratuit să o facem vie cu alți doi-trei prieteni.

Artiștii își găsesc mijloacele exorcizării lor diletante-n trăirea grăbită adesea și pe apucate. În ziua îngropării sale, „marele Vasile Blendea”, cum se numea el singur, cu o retorică gingașă, în serile de farmec pline, ale participării lui pe oriunde se nimerea, fu miruit întru veșnicie într-o baracă de biserică din scânduri negeluite, încă, din marginea Bucureștilor, înaintea de-a fi ajuns să fie dat pământului la Străulești II, în care, spre uimirea tuturor, erau numite pe-un afiș (anunț!), o apocrifă Fundație Vasile Blendea și un Muzeu Vasile Blendea, dintr-un viitor firește virtual, cum toate în ultima vreme devin virtuale, chiar și fără computer.

L-am însoțit până la capăt pe Vasile Blendea pe Aleea Scriitorilor, în cinstea unei serii orgolioase, din păcate tot pe atât de postume, începând cu A.E. Baconsky și Al. Ivasiuc, și până la ultimii morți, care nu mai încap la Bellu, în haiduciile vecinătății lui Eminescu, sau și în alte vecinătăți ceva mai comune și mai burgheze.

Și din nou ne-a revenit în minte fotografia din 1964, în care junele student Vasile Blendea, fermecător și tandru, stă atât de aproape și fascinat de G. Călinescu cel de la catedră, pe care peste ani îl va reproduce impecabil, ca dicție și voce, sau chiar și ca spirit, în mirobolante tirade de înnăscut actor și histriion.

Nu suntem triști convențional sau îndurerați de ocazie, cum se întâmplă. E neîndurătoarea lege a firii să murim la rând cu toți. E o răscoală metafizică în orice caz și totuși la despărțirea de cineva apropiat. Dar multora ne va rămâne câte o fotografie de Vasile Blendea, unora chiar din anii foarte tineri. Și mulți ne vom întreba, desigur, în spirit călinescian, privind-o: „Ce-i cu voi, băiețași? Pentru ce purtați numele meu?” Răspunzând șăgalnici și parfumat: Pentru că așa i-a dat prin cap, în clipa lui de grație, lui Vasile Blendea, cel mai autentic și inspirat cronicar fotograf al tagmei scriitoricești din toate timpurile.

L-am iubit pe Vasile cu discreția unei pasiuni împărtășite pentru lucruri egale cu firea noastră neostentativă. Îl vom iubi în continuare. Căci numai ce iubim există.